

Nr 168.

Av herr **Lundqvist m. fl.**, om åtgärder för bildande av ett permanent organ för nordiskt samarbete.

Svårigheterna att överföra goda initiativ från vackert klädda fraser till praktiskt handlande ha varit påtagliga i det internationella samarbetet under efterkrigsåren. Rädslan för att det egna landets intressen komme att efter sättas genom avtal och konventioner med andra länder har hindrat en sund och för alla parter i längden gynnsam utveckling. Det kortsiktiga handlandet har — det må villigt erkännas — för vissa länder varit en nödvändighet. Det torde å andra sidan ej kunna bestridas att i många fall ett mera långsiktigt betraktelsesätt skulle hava varit de berörda parterna till ömsesidigt gagn.

Genom att åvägabringa regionala sammanslutningar har man sökt minska svårigheterna. Det regionala samarbetet har sålunda hittills tagit sig uttryck i t. ex. skapandet av Benelux och framläggandet av Schumanplanen.

Försöken att organisera ett skandinaviskt samarbete ha däremot inom betydelsefulla områden tyvärr ännu icke lett till särskilt påtagliga praktiska resultat. Vissa överenskommelser ha träffats, vilka dock varit av begränsad omfattning och betydelse. Även om förutsättningarna för ett intimare, mera allmänt politiskt samgående icke för närvarande föreligga, synes det oss dock möjligt att, med hänsyn till de nordiska folkens nära samhörighet på såväl det ekonomiska som det sociala och kulturella området, utveckla och intensifiera de försök som hittills gjorts att få ett vidgat samarbete till stånd.

De vägar som hittills beträffs ha som nyss framhållits icke lett till de resultat man hoppats på. »Det gemensamma nordiska utskottet för ekonomiskt samarbete» avgav sålunda i januari förra året en preliminär rapport över sitt arbete, varav bl. a. framgick att förutsättningar nu icke finnas för en tullunion mellan de nordiska länderna. Helt resultatlöst har dock utskottets arbete icke varit, då man lyckats uppnå en enhetligare tullnomenklatur. Utskottet fortsätter också enligt uppgift sitt arbete med produktionsfördelningsproblem o. d.

Den nordiska kulturkommissionen har däremot ännu icke redovisat några mera påtagliga praktiska insatser, i främsta rummet beroende på att de anslag regeringarna ställt till dess förfogande varit så blygsamma att de omöjliggjort ett effektivt arbete.

De kanske mest påtagliga resultaten av det nordiska samarbetet ha uppnåtts i fråga om samordningen av den sociala lagstiftningen. Vi vilja här

bara erinra om de nya nordiska medborgarskapslagarna, om den nordiska konventionen, om ålderspensioner och om konventionen om ömsesidigt utgivande av vård åt nödställda. Det torde emellertid här vara önskvärt att uppnå ytterligare enhetlighet i lagstiftningen som en grundval för det fortsatta samarbetet.

På reselivets område ha många av det senaste världskriget skapade restriktioner trots en utbredd opinion mot desamma bibehållits. Ett samarbete i ekonomiska, sociala och kulturella frågor måste emellertid enligt vårt förmenande föregås och kompletteras av en intim kontakt mellan människorna i de nordiska länderna. Endast därigenom skapas den psykologiska bakgrund som är nödvändig för att samarbetet skall kunna bedrivas effektivt. Då dessutom nyttan och behovet av de nuvarande restriktionerna i många fall icke stå i någon rimlig proportion till de hinder och svårigheter de skapa för de nordiska resenärerna, synas oss här särskilt stora möjligheter föreligga för resultatbringande förhandlingar mellan länderna. Särskilt angeläget anse vi det därvidlag vara att snarast ernå lättnader i pass- och tullformalitetserna, varvid man bl. a. borde taga ett återinförande av de nordiska resekorterna under förnyat övervägande liksom möjligheterna av en samordning av tullvisitationerna, vilka vid t.ex. en resa mellan Hälsingborg och Helsingör ofta taga längre tid i anspråk än själva överfarten.

Som framgår av det nu anförda kommer ett intimare samarbete mellan de nordiska länderna att omspanna en lång rad områden. För att effektivisera detsamma och för att skapa en större kontinuerlighet i arbetet synes det oss angeläget att möjligheten att skapa ett permanent organ för nordiskt samarbete överväges. Detta organ skulle givetvis vara sammansatt av representanter för alla de nordiska länderna och utformas så att i detsamma de intressen bliva företrädade vilka beröras av de avtal som kunna komma att slutas. Därvidlag torde det dock ej vara nödvändigt att samtliga permanenta medlemmar äro sakkunniga på alla de områden organets arbete kommer att omfatta, utan dessa intressen kunna vid behov representeras av särskilt tillkallade experter. De uppgifter och befogenheter som lämpligen böra tilldelas organet skola här icke närmare preciseras, men vi vilja framhålla att en betydande handlingsfrihet för detsamma torde vara en nödvändig förutsättning för att effektiva praktiska resultat skola kunna ernås. Organet bör emellertid icke enbart vara utredande och förslagsställande utan bör även övervaka att sådana åtgärder icke vidtagas av statsmakterna som skada det nordiska gemensamhetsintresset. Som exempel på de båda sistnämnda uppgifterna kan nämnas, att organet bör söka förhindra, att, såsom skett i Danmark, en extra skatt lägges på inköp av resevaluta utan att undantag göres före de nordiska länderna, och att det vid ett beslut om en ny skolreform som t. ex. den svenska tillses, att undervisningen i de nordiska språken beredes tillräcklig plats i undervisningsplanen.

Under återopande av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t an-
hålla att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för att söka bilda
ett internordiskt organ för behandling av bl. a. de frågor som i
motionen berörts.

Stockholm den 25 januari 1951.

R. Lundqvist.

Ebon Andersson.

Axel Mannerskantz.

P. G. Lundgren.

Erik Arrhén.

Leif Cassel.
